

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 marca 2017r.,
skargi J. K.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 28 stycznia 2016r., sygn. akt II Ca (...), II Cz (...), wydanego
w sprawie z powództwa J. K.
przeciwko X. K.
o zapłatę,

- 1) odrzuca skargę w części dotyczącej punktu pierwszego b (1.b) i punktu drugiego wyroku Sądu Okręgowego;**
- 2) w pozostałej części odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania;**
- 3) zasądza na rzecz pozwanej od skarżącego kwotę 600,- (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego;**
- 4) przyznaje ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w S. adw. P. K. wynagrodzenie w kwocie 900,- (dziewięćset) złotych podwyższone o stawkę podatku VAT z tytułu udzielenia skarżącemu nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu ze skargi.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w S. wskutek apelacji pozwanej zmienił wyrok Sądu Rejonowego w S., którym zasądzono na rzecz powoda kwotę 11 550 zł z odsetkami ustawowymi, w ten sposób, że oddalił powództwo.

Podzielił ustalenia faktyczne i Sądu Rejonowego lecz dokonał odmiennej oceny prawnej przyjmując, że środki przyznane powodowi przez ubezpieczyciela w związku z chorobą i pobytem w szpitalu zostały przelane na rachunek bankowy pozwanej za jego zgodą i na jego polecenie, co odpowiadało instytucji przekazu (art. 921¹ k.p.c.) i nie ma podstaw do stwierdzenia, że oświadczenie to dotknięte było wadą skutkującą jego nieważnością lub bezskutecznością. Małżonkowie wzajemnie sobie przekazywali środki pieniężne, wspólnie ponosili koszty związane z koniecznymi opłatami i prowadzeniem wspólnego gospodarstwa domowego i na podstawie porozumienia pokrywali opłaty związane z funkcjonowaniem rodziny z konta bankowego powoda i dokonywali wzajemnych rozliczeń. Jako podstawę prawną przysporzenia majątku pozwanej Sąd Okręgowy wskazał art. 23 i 27 k.r.i.o. uznając za okoliczność pozbawioną znaczenia ustrój rozdzielności majątkowej ustanowiony pomiędzy stronami. Za bezsporny uznał fakt otrzymania przez pozwaną kwoty 11 550 zł należnej powodowi od ubezpieczyciela, jednak uznał, że kwota ta została przeznaczona na zaspokojenie bieżących potrzeb rodziny. Na poczet kwoty 11500 zł zostały zaliczone zarówno kwota 3500 zł przelana przez pozwaną na rachunek powoda od lipca do sierpnia 2010 r., która miała być zgodnie z porozumieniem stron pokryta z rachunku powoda i stanowiąca pokrycie uprzednio poniesionych przez pozwaną kosztów, jak i kwota 7500 zł przelana po wpływie odszkodowań od ubezpieczyciela we wrześniu i październiku 2010 r. spożytkowana na zaspokojenie bieżących potrzeb oraz kwota 714,13 zł wydatkowana na lekarstwa dla powoda.

Powód wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego wyroku w punkcie pierwszym a i b (pkt 1 a i b) i w punkcie drugim (pkt 2) w zakresie w jakim oddał powództwo co do kwoty 6450 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz w zakresie kosztów procesu. Zarzucił naruszenie art. 23 w zw. z 27 k.r.i.o.

oraz art. 921¹ k.c. i 405 k.c. i wskazał, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z tymi przepisami a skutek jego wydania poniósł szkodę w kwocie 6450 zł. z odsetkami ustawowymi oraz szkodę w wysokości różnicy zasądzonych kosztów procesu w kwocie 4195 zł i kosztów należnych w kwocie 438,66 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pojęcie orzeczenia niezgodnego z prawem (art. 424 § 1 i 2 k.p.c.) było przedmiotem wykładni w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego i ukształtował się pogląd, że jest to orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętym standardami rozstrzygnięć albo orzeczenie wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, a naruszenie to jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 (OSNC 2007, nr 2, poz. 35) stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, to ustalenie jego bezprawności, które musi uwzględniać istotę władzy sądowniczej, a zatem zarówno orzekanie w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” sędziego oraz jego swobody w ocenie prawa i faktów stanowiących podłoże sporu. Bezprawność orzeczenia sądowego ma zatem charakter bezprawności kwalifikowanej, a jego niezgodność z prawem musi polegać na elementarnej i oczywistej obrazie prawa przez sąd, a więc takiej, która polega na błędach w wykładni lub subsumcji o stopniu rażącym i oczywistym (wyroki z dnia 4 grudnia 2008 r., sygn. I CNP 72/08, nie publ., z dnia 17 maja 2012 r., I CNP 55/11, nie publ., z dnia 14 czerwca 2012 r., I CNP 7/12, nie publ.).

Kwestionowanemu przez pozwaną wyrokowi Sądu Okręgowego tak pojętego rozumienia bezprawności nie można przypisać.

Przesłanką zastosowania art. 405 k.c. jest uzyskanie bez podstawy prawnej korzyści majątkowej kosztem innej osoby. Z wiążących ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że kwoty należne powodowi od ubezpieczycieli zostały na jego polecenie przebrane na rachunek bankowy pozwanej. Wiążące jest również ustalenie, że strony porozumiały się do sposobu ponoszenia kosztów utrzymania rodziny i opłaty miały być przekazywane z konta powoda. Ma rację skarżący twierdząc,

że zgodnie z dominującym poglądem orzecznictwa w zakresie wykładni art. 27 k.r.i.o. środki pieniężne wydatkowane przez jednego z małżonków na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb wspólnych lub potrzeb drugiego małżonka uznawane są za świadczenia należne, które nie podlegają obowiązkowi zwrotu. Jednak ani treść art. 27 k.r.i.o. ani przytoczony pogląd nie stoją na przeszkodzie zgodnemu ustaleniu przez małżonków sposobu i zakresu wykonywania obowiązku przyczyniania się do potrzeb rodziny przez każdego z nich, zwłaszcza gdy pozostają w faktycznej separacji i pokrycie kosztów następuje z majątków odrębnych małżonków. Sąd Okręgowy jako podstawę swego rozstrzygnięcia przyjął istnienie porozumienia pomiędzy małżonkami i w oparciu o to porozumienie dokonał rozliczenia. Skarżący nie kwestionuje ani istnienia porozumienia ani jego treści, ani nie wskazuje, że pozwana partycypowała lub nie partycypowała w tych kosztach niezgodnie z ustaleniami stron. W tym zakresie zarówno brak jest zarzutów jak i nawet twierdzeń.

Irrelevantne dla rozstrzygnięcia są rozważania na temat stosunku prawnego przekazu, w wyniku którego ubezpieczyciel przełał na konto pozwanej należne powodowi kwoty. Nawet przyjęcie, że stosunek waluty był pozbawiony *causae* w rozumieniu braku zobowiązania powoda wobec pozwanej skutkującego jej uprawnieniem do otrzymania świadczenia, nie pozbawia podstawy prawnej dokonanego na jej rzecz przez powoda przysporzenia, skoro jego celem było, w sytuacji choroby powoda i pobytu w szpitalu, regulowanie opłat z jego konta z przeznaczeniem na pokrycie potrzeb rodziny w ramach porozumienia stron. W przeciwnym przypadku trudno wyjaśnić cel takiego rozporządzenia powoda.

Cechę bezprawności można przypisać tylko w razie dokonania rażąco błędnej wykładni przepisu, lub rażąco wadliwego zastosowania w określonym stanie faktycznym.; jedynie wtedy zachodzi bowiem niezgodność z prawem mająca charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty. *Prima facie* w sposób niewątpliwy skarga jest oczywiście bezzasadna, bo treść zarzutów i ich uzasadnienie nie pozwalają na przyjęcie tak rozumianej niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia.

Wbrew twierdzeniu skarżącego wskazane jako szkoda uiszczone przez skarżących koszty sądowe i koszty procesu nie stanowią szkody w rozumieniu art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., wobec czego skarga w tej części podlega, jako niedopuszczalna odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. W pozostałej części ze wskazanych wyżej względów orzeczono na podstawie art. 424⁹ k.p.c.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i 424¹² k.p.c. oraz § 2 pkt 3 i § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015, poz. 1800), zaś o wynagrodzeniu pełnomocnika powoda z urzędu na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 8 ust. 4 i § 16 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015, poz. 1801).

jw

l.n